

แผนพัฒนา การบริหารจัดการน้ำ เพื่อรองรับการใช้น้ำในพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจ ภาคตะวันออก : EEC

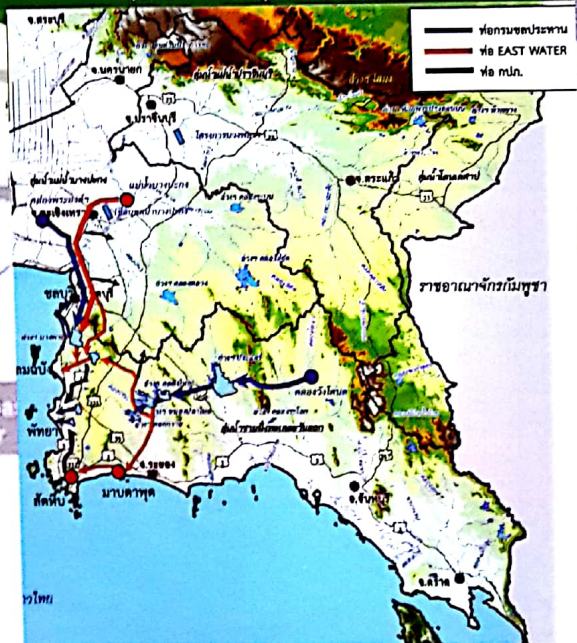


นายเจลิ้มเกียรติ คงวิเชียรวัฒน์
รองอธิบดีฝ่ายวิชาการ กรมชลประทาน

1. ในฐานะที่กรมชลประทาน ซึ่งเป็นหน่วยงานของภาครัฐที่ดูแล
และบริหารจัดการน้ำของประเทศ มีนโยบายและแผนการพัฒนา
ระบบบริหารจัดการน้ำภาคตะวันออกให้เพียงพอ อย่างไร

การจัดหาแหล่งน้ำ พัฒนาพื้นที่ชลประทาน บริหารจัดการน้ำ
เพื่อรองรับความต้องการทุกภาคส่วน เป็นภารกิจหลักของ
กรมชลประทานอยู่แล้ว โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออก ซึ่งเป็น
พื้นที่มีการใช้น้ำจากหลายภาคส่วนอย่างเข้มข้น ทั้งการเกษตร
ทั้งพืชไร่ พืชสวน และปศุสัตว์ การผลิตต้นน้ำเค็ม ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมา
ก็เคยเกิดวิกฤตภัยแล้งที่รุนแรงที่สุดในภาคตะวันออกในปี 2547-2548
จนภาคอุตสาหกรรมบางส่วนต้องหยุดหรือลดการเดินเครื่อง หลังจาก
เหตุการณ์ครั้งนั้น กรมชลประทานได้มีเร่งการพัฒนาโครงสร้าง
ด้านแหล่งน้ำเพิ่มเติม ทั้งอ่างเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ รวมทั้งการเชื่อมโยง
แหล่งน้ำเป็นโครงข่ายการผันน้ำ โดยเฉพาะในพื้นที่ EEC 3 จังหวัด
(ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) มีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ส่วนท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาค รวมทั้ง East Water
เพื่อการบริหารจัดการน้ำ และการจัดสรรน้ำเป็นไปอย่างเพียงพอ
และสมดุลทุกภาคส่วน

การเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งน้ำภาคตะวันออก (ฉะเชิงเทรา-ชลบุรี-ระยอง-จันทบุรี)

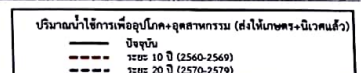


ຮະຍອງ



เพื่อต้องใช้พื้นที่เหล่านั้นมาดำเนินโครงการ หรือแม้กระทั่งผลกระทบต่อสังคม วิถีชีวิต การประกอบอาชีพเดิม ซึ่งในส่วนนี้ มีระบบการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาเป็นกระบวนการตรวจสอบพิจารณา เพื่อให้การพัฒนามีความรอบคอบ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยมีผลกระทบน้อยที่สุดและเป็นที่ยอมรับของสังคม

ความต้องการน้ำอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรม
ที่ต้องการจากโครงข่าย ในพื้นที่ EEC 3 จังหวัด



เป้าหมายและแนวทางดำเนินการ
เพื่อรองรับระยะ 10 ปี

-
- 6. ทนทานประหยัดน้ำ**
- 1. ปิดน้ำทุกครั้งก่อนอาบน้ำ**
7 แห่ง โค้ดรวมจุดเริ่มต้น 102 ล้าน ลิตรต่อคน
 - 2. พักน้ำขณะอาบน้ำ**
4 แห่ง ความสูง 308.5 ล้าน ลิตรต่อคน
หรือ REC 100 ล้าน ลิตรต่อคน
 - 3. เปลี่ยนโถชักโครกน้ำและระบบชักน้ำ**
2 แห่ง ได้ น้ำ 20 ล้าน ลิตรต่อคน/ปี
 - 4. สูบน้ำรดกับพืชอย่าง**
2 แห่ง ได้ น้ำ 55 ล้าน ลิตรต่อคน/ปี
 - 5. ป้อนกับน้ำท่วม**
เมื่อตรวจสอบ และพบข้อบกพร่อง/ความเสียหาย รีบแจ้ง
 - 6. ทนทานประหยัดน้ำ**
อาคารที่ปรึกษา: เมื่อพบข้อบกพร่อง/ความเสียหาย รีบแจ้ง
(แบบ East Water บ่อเก็บน้ำฝน + อัตราต้นทุนน้ำ = 77 ล้านบาท ต่อคน/ปี)
- การอนุรักษ์น้ำ**

[illegible]

3.) ที่ผ่านมามีปัญหาความขัดแย้งของการใช้น้ำเกิดขึ้นบ่อยครั้ง สำหรับชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม หากเกิดในภาคตะวันออก จะมีผลกระทบต่อทางขยายตัวของ EEC กรมชลประทานมีแผนดำเนินงาน และป้องกันอย่างไร

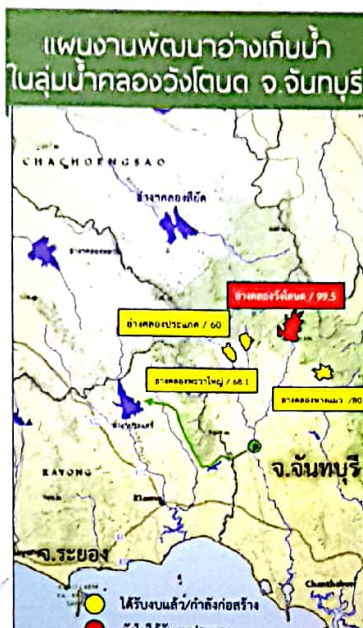
กรมชลประทานได้ทำการศึกษาและคาดการณ์ความต้องการน้ำที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาตามนโยบาย EEC ในระยะ 20 ปี และได้วางแผนการพัฒนาเพื่อจัดหาน้ำเพื่อรองรับความต้องการน้ำที่จะเกิดขึ้นในระยะ 10 ปีแรก โดยแผนดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครังล่าสุดเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจุบันความต้องการน้ำจากระบบโครงข่ายชลประทาน เพื่อใช้ในด้านอุตสาหกรรมและอุปโภค-บริโภค 325 ล้าน ลบ.ม/ปี เมื่อคาดการณ์ความต้องการน้ำที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตภายใต้ โครงการ EEC ซึ่งประกอบไปด้วย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรม เมืองใหม่ เขตส่งเสริมนวัตกรรมและดิจิทัล ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ซึ่งคาดการณ์ว่าจะทำให้มีประชากรเพิ่มขึ้นจากการจ้างงานปีละ 1 แสนคน ทำให้มีความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และอุตสาหกรรม ในพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้น โดยในปี 2570 เพิ่มขึ้นเป็น 800 ล้าน ลบ.ม/ปี และ 1,000 ล้าน ลบ.ม/ปี ในปี 2579

กรมชลประทานมีแผนการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนภายในประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อจัดหาแหล่งน้ำและจัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม ให้สมดุลกับภาคการเกษตรที่จะเจริญเติบโตควบคู่ไปด้วยกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงการป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่สำคัญของ EEC ด้วย เช่น การสร้างแหล่งน้ำใหม่ การปรับปรุงแหล่งน้ำเดิมให้มีความจุเพิ่มขึ้น การสูบกักน้ำทำอ่างเก็บน้ำ และเชื่อมโยงแหล่งน้ำเพิ่มเติม ร่วมกับการจัดหาแหล่งน้ำสำรองเพิ่มเติมจากภาคเอกชน จะทำให้ได้นำ้ใช้การในระบบโครงข่ายเพิ่มอีก 354 ล้าน ลบ.ม./ปี ซึ่งจะเพียงพอสำหรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นในระยะเวลา 10 ปี ดังนี้

3.1 ปรับปรุงแหล่งน้ำเดิม โดยการเพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำเดิม ที่มีศักยภาพ 7 แห่ง ได้แก่ อ่างฯคลองใหญ่ อ่างฯหนองปลาไหล อ่างฯหนองค้อ อ่างฯมาบประชัน อ่างฯบ้านบึง อ่างฯคลองหลวง และ อ่างฯคลองสีียด รวมแล้วสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มอีก 102 ล้าน ลบ.ม. จากความจุเดิม 770 ล้าน ลบ.ม.

3.2 พัฒนาอ่างเก็บน้ำพัฒนาอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำคลองวังโตนด จังหวัดจันทบุรี 4 แห่ง โดยอยู่ในระหว่างก่อสร้าง 3 แห่ง ได้แก่ อ่างคลองประแกด อ่างคลองพะวาใหญ่ และอ่างคลองทางแมว ส่วนอ่างคลองวังโตนด อยู่ในขั้นตอนการพิจารณา EIA อ่างเก็บน้ำทั้ง 4 แห่ง มีความจุรวมกัน 308.5 ล้าน ลบ.ม.



ส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรในลุ่มน้ำวังโตนด จังหวัดจันทบุรี 170 ล้าน ลบ.ม./ปี และสามารถบริหารจัดการน้ำเพื่อผันน้ำส่วนเกินด้วยระบบท่อ คลองวังโตนด-อ่างฯประแสร์ เพื่อพื้นที่ EEC ได้ 100 ล้าน ลบ.ม./ปี

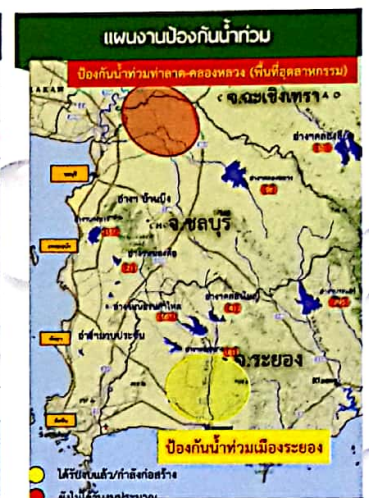
3.3 เชื่อมโยงแหล่งน้ำและระบบผันน้ำ ในระยะ 5 ปี จะทำการเชื่อมโยงแหล่งน้ำและผันน้ำภายในประเทศให้เต็มศักยภาพ โดยการปรับปรุงคลองพานทองให้สามารถผันมาเติมอ่างเก็บน้ำบางพระได้อีก 20 ล้าน ลบ.ม. จากปัจจุบันที่ผันได้ปีละ 30 ล้าน ลบ.ม. และพัฒนาท่อผันน้ำ อ่างฯประแสร์-อ่างฯหนองค้อ-อ่างฯบางพระ เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายเพิ่มเติมเพื่อการบริหารจัดการและรองรับน้ำต้นทุนที่จะเพิ่มขึ้นจากการผันมาจากลุ่มน้ำคลองวังโตนด

3.4 สูดกลับน้ำกักเก็บอ่างเก็บน้ำ เป็นการบริหารจัดการปริมาณน้ำท้ายอ่างเก็บน้ำให้สามารถมีน้ำใช้การได้เพิ่มขึ้น โดยมีแผนงานสูบน้ำจากคลองสะพานไปอ่างฯประแสร์ได้น้ำ 50 ล้าน ลบ.ม./ปี และ ปรับปรุงระบบสูบน้ำกลับท้ายอ่างฯหนองปลาไหลได้น้ำ 5 ล้าน ลบ.ม./ปี

3.5 การป้องกันน้ำท่วม มีแผนการป้องกันน้ำท่วมเมืองระยอง โดยการก่อสร้างสถานีสูบน้ำและท่อระบายน้ำหลากจากคลองทับมาสู่ทะเลเพื่อลดปริมาณน้ำหลากที่เกิดจากคลองทับมา และแผนงานป้องกันน้ำท่วมพื้นที่อุตสาหกรรม อำเภอพนัสนิคม และอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยการปรับปรุงคลอง ก่อสร้าง ประตู เพื่อบรรเทาน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนและอุตสาหกรรม

3.6 แหล่งน้ำสำรองภาคเอกชน บริษัท East Water มีแผนดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมโดยการพัฒนาบ่อดินในพื้นที่เอกชน และการขุดสระทับมา มีความจุรวม 77 ล้าน ลบ.ม.

เมื่อดำเนินการตามแผนงานนี้ก็จะมียาน้ำต้นทุนเพียงพอในการจัดสรรให้ทุกภาคส่วนอย่างสมดุล ส่วนการรองรับ



ในระยะยาวหลังจากนั้น ก็จะต้องทำการศึกษาแนวทางที่ชัดเจนต่อไป ซึ่งอาจต้องมีการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพเพิ่มเติมหรือการผันน้ำมาจากลุ่มน้ำข้างเคียง

WIS

ปีที่ 7 • เดือนเมษายน-มิถุนายน 2561

ฉบับที่
26



วารสารสถาบันน้ำเพื่อความยั่งยืน
Water Institute For Sustainability



แผนพัฒนา
การบริหารจัดการน้ำ
เพื่อรองรับการใช้น้ำในพื้นที่
ระเบียงเศรษฐกิจ
ภาคตะวันออก :
EEC

ได้น้ำเพิ่มอีก
354
ล้าน ลบ.ม./ปี